

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

RAZVOJ POSLOVANJA I PREDUZETNIŠTVA

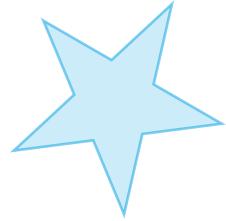
Modul 8

Učiti i razvijati se kroz iskustvo

Razvijen od strane Mindshift (Portugalija)

Stardust
Performing Arts Entrepreneurs

Cilj

Svrha ovog modula je da pruži izvođačima instrumente koji im mogu pomoći da na osnovu njihovih prethodnih iskustava i interakcija sa drugima, prepoznaju, razmisle i procene dostignuća i neuspehe u radu, kako bi mogli da unaprede svoje sposobnosti.

Pogledaj i razgovoraj

Krug učenja iz iskustva

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Stardust
Performing Arts Entrepreneurs

Do kraja ovog modula trebalo bi da dobijete...

Znanje

- ukazati na uobičajene uzroke neuspeha u preduzetničkim aktivnostima izvođačkih umetnosti i kako ih prevazići.
- proceniti značaj integracije celoživotnog učenja u strategiju ličnog razvoja i razvoja i karijere.

Veštine

- razmišljati o sopstvenim dostignućima i privremenim neuspesima tako da učimo od njih i poboljšamo buduće mogućnosti i izbore.
- filtrirati povratne informacije od drugih i sačuvati ono što je dobro u njima.

Stavove

- dizajnirati procenu uticaja, praćenje i evaluaciju tako da bi se pratio napredak aktivnosti stvaranja vrednosti.

Ključne ideje

Doživotno učenje

Sve aktivnosti učenja koje se preuzimaju tokom života sa ciljem poboljšanja znanja, veština i stavova, u okviru perspektiva ličnih, društvenih ili karijernih razvoja.

Namera ili cilj da se uči je kritična tačka koja razlikuje ove aktivnosti od aktivnosti bez učenja, kao što su kulturne ili sportske aktivnosti.

Dostignuća

Nešto uspešno urađeno uz trud, veštinu ili hrabrost. Dok neko nešto ne postigne, uobičajeno je prolaziti kroz neuspehe i neophodnost da ih prevaziđe.

U scenskim umetnostima, u širem smislu, određeno veliko dostignuće daje određeni stepen zasluga, koji se može istaći, na primer putem lokalnog javnog priznanja ili nacionalne ili međunarodne nagrade.

Ključne ideje

Povratna informacija (Feedback)

Informacije o reakcijama na proizvod, izvršenje nekog zadatka i sl. koje se koriste kao osnova za poboljšanje. Omogućava vam da identifikujete nedostatke na kojima se može raditi u budućnosti.

Povratne informacije o umetničkim izvodjenjima su ključne za poboljšanje njihovog kvaliteta i za samorazvoj.

Evaluacija (Procena)

Procena prednosti i slabosti u cilju poboljšanja efikasnosti nečega. To je sud o količini ili vrednosti nečega.

Evaluacija je formalni metod za sistematsko prikupljanje i analizu informacija o uticaju neke aktivnosti i procenu da li ona dostiže svoje ciljeve.

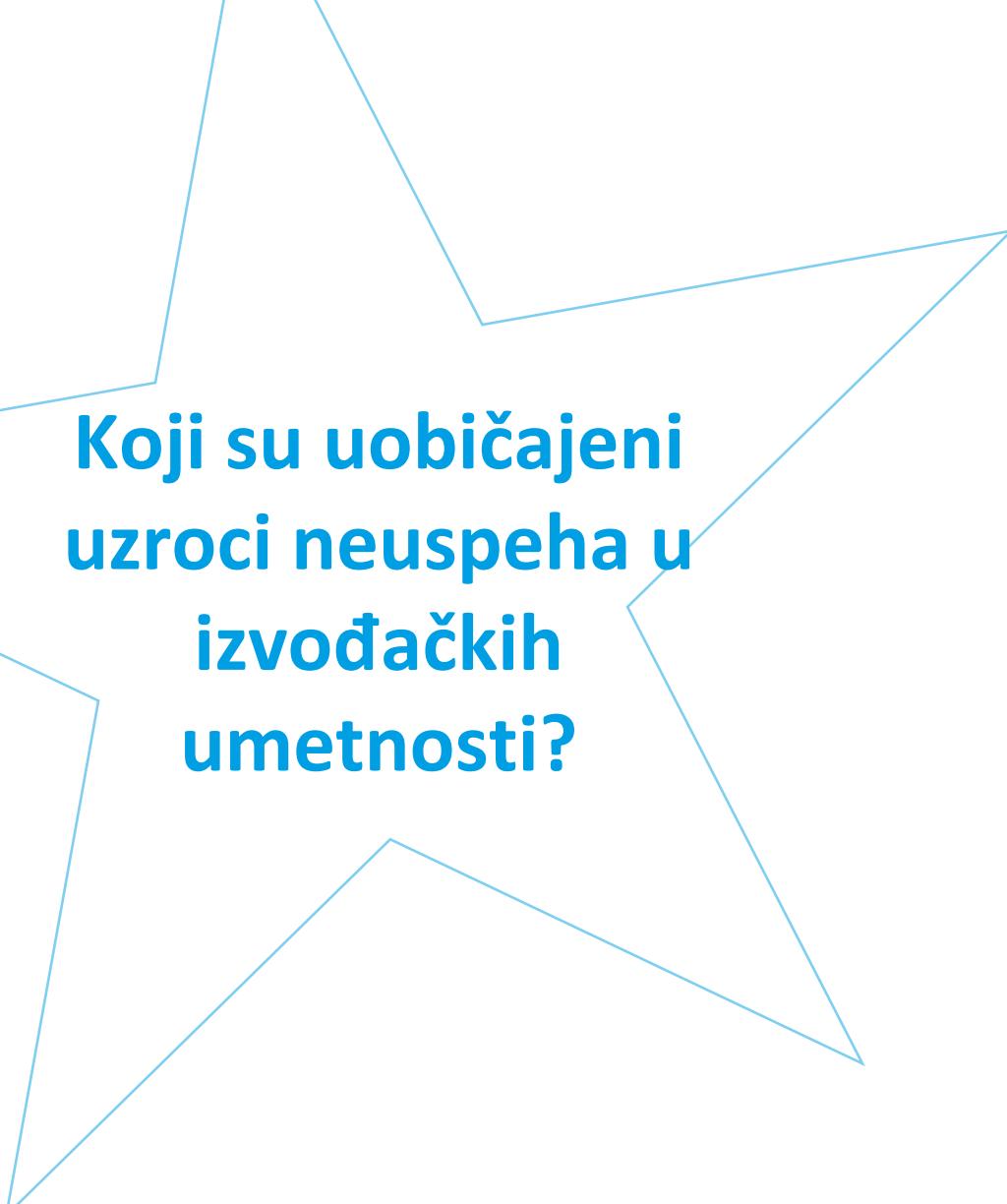

**Koji su uobičajeni uzroci
neuspeha u preduzetničkim
aktivnostima izvođačkih
umetnosti?**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Koji su uobičajeni uzroci neuspeha u izvođačkim umetnostima?

- Strah od neuspeha
- Velika očekivanja
- Odsustvo sposobnosti
- Neadekvatni napori
- Neuzimanje u obzir prošlih iskustava
- Nedostatak poslovne mreže
- Slaba komunikacija sa javnošću
- Neprikladan marketing
- Niska dodata vrednost
- Neusklađenost između zahteva i ponude
- Nedovoljna ekonomski dobit
- Devalvacija izvođačkih umetnosti

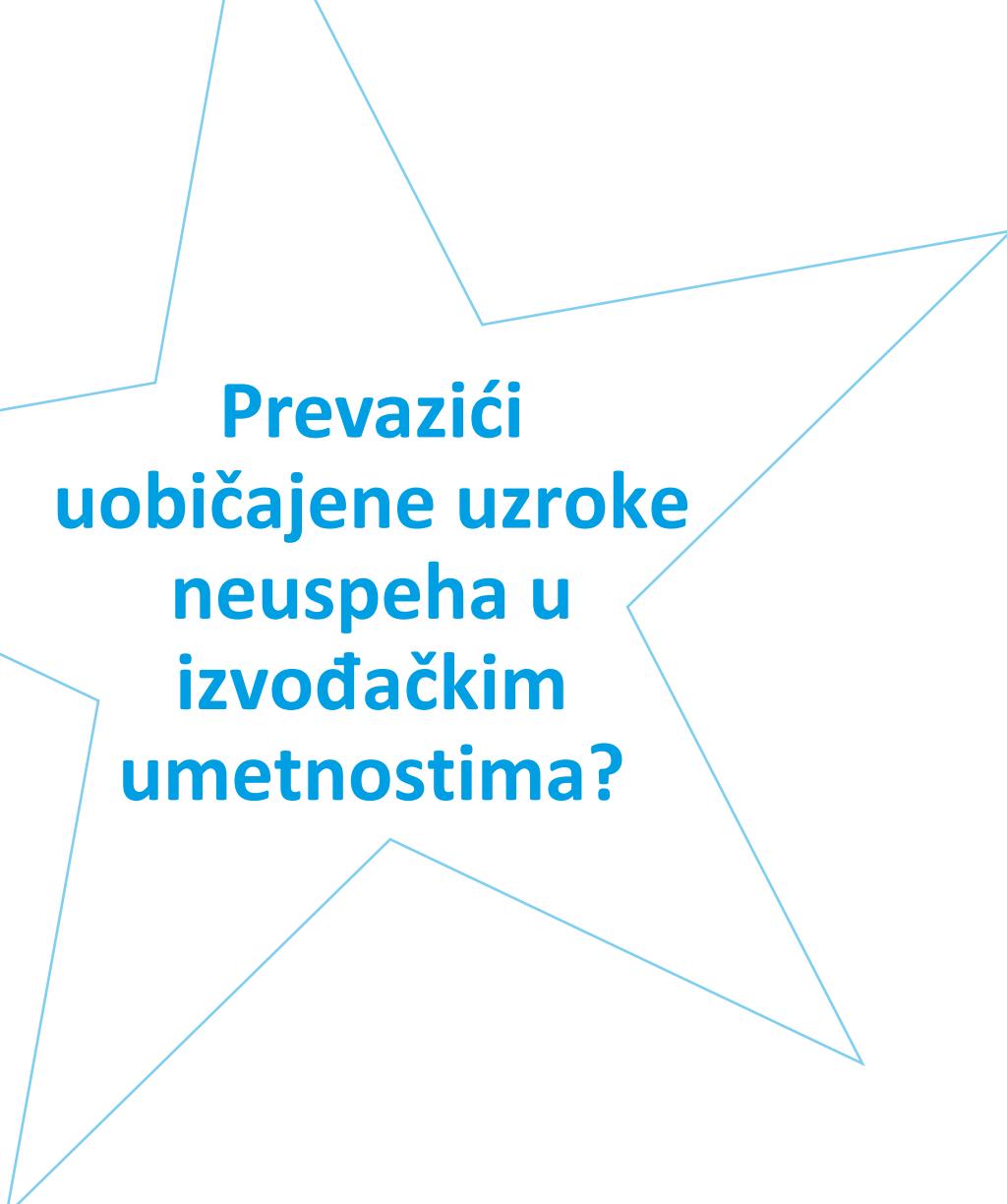

Kako prevazići uobičajene uzroke neuspeha u preduzetničkim aktivnostima izvođačkih umetnosti?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Prevazići uobičajene uzroke neuspeha u izvođačkim umetnostima?

- Ako ikada niste uspeli, razmislite zašto se to dogodilo
- Imajte na umu svoje uspehe
- Počnite da preuzimate male rizike
- Investirajte u kontinuirani profesionalni razvoj tehničkih/“mekih” veština
- Pripremite strateške akcione planove
- Postavite realne ciljeve i fokusirajte se na njih
- Definišite svoj budžet
- Pronađite različite načine finansiranja i monetizacije svojih nastupa
- Održavajte široku mrežu profesionalaca sa kojima možete sarađivati
- Komunicirajte sa javnošću
- Koristite adekvatne marketinške tehnike u odnosu na ciljanu publiku
- Svojim kreacijama stvorite dodatnu vrednost za publiku
- Razmotrite već postojeću ponudu izvođačkih umetnosti u vašoj oblasti

“Trening, rad, trud i sreća” – Daniela Ruah

Daniela Ruah je portugalsko-američka glumica koja je odrasla u Portugalu, a sada živi u SAD, glumi u TV seriji NCIS: Los Anđeles od 2009. U intervjuu koji je dala, rekla je da je stići tamo bilo pitanje treninga, rada, truda i sreće - “Training, work, effort and luck”.

Daniela je od detinjstva mnogo ulagala u obuku. Kako su njeni roditelji primetili njenu sposobnost izvodjenja i volela je ples, počela je da ide na časove step plesa. Njeno interesovanje se kasnije okrenulo baletu i gimnastici, a nakon što je poхађала časove glume. Kada je imala 16 godina, dobila je svoj prvi posao u sapunici i to joj se dopadalo.

Sa 18 godina odlučila je da se preseli u London da studira scenske umetnosti na Londonskom univerzitetu Metropoliten. Godine 2007. preselila se u Njujork da bi nastavila studije na Institutu za pozorište i film Li Strazberg. Ona je odličan primer da ulaganjem u učenje ostvarivanje snova može biti plodonosno.

Doživotno učenje u izvođačkim umetnostima

- Kakvo je vaše mišljenje o doživotnom učenju?
- Kako ste tokom svog života kao umetnik-ca ulagali u svoje profesionalno usavršavanje?
- Koje primere znate umetnika koji ulažu veliki trud u svoj profesionalni razvoj, bilo da su vam bliski ili ne? Koje je to ulaganje uticalo na njihov lični i umetnički život?
- Koje tehničke/meke veštine mislite da treba da produbite u svojoj oblasti izvođenja? Šta mislite kakve rezultate bi postigli obukom na njima ?
- Istražite dostupne ponude obuke na mreži u vezi sa tim veštinama i/ili razgovarajte sa svojim kolegama o tome gde su već pohađali kurseve obuke u sličnim oblastima.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kako da filtrirate povratnu informaciju [feedback]

Primanje i primena konstruktivnih povratnih informacija drugih ljudi je vredna investicija.
Poboljšava odnose koje imate sa drugima i podstiče zdravu samorefleksiju.

Prvo filtriraj

Počnite tako što ćete odvojiti činjenice od mišljenja. Čak i na dobromamerne povratne informacije utiču pristrasnosti ljudi koji ih daju. Povratne informacije morate posmatrati iz holističke perspektive: ljudi koji ih daju mogu ceniti više nešto drugo.

Reinterpret the information

Pokušajte da ponovo protumačite ono što je osoba koja vam daje povratnu informaciju rekla u terminima koji za vas imaju smisla. Svi različito govore o tehničkim konceptima i važno je da ih razumete. Reinterpretacija mišljenja drugih je važna pre nego što odlučite da li su informacije od pomoći ili ne.

Kako da filtrirate povratnu informaciju [feedback]

Odgovorite svesno

Povratne informacije mogu biti pozitivne ili negativne. Ako se osećate uznemireno zbog povratnih informacija koje dobijate, to može biti zato što se osećate kao negativan komentar o tome ko ste umesto na ono što radite.

Možemo da prilagodimo svoje ponašanje da bismo ublažili trivenja sa onima oko nas, ali ne možemo da promenimo ko smo, niti bismo trebali. Na primaocima povratnih informacija je da upravljaju svojom reakcijom.

Povratna informacija je bolja kada je neposredna

Razlog zašto je korisno da se dobije povratna informacija odmah nakon što se nešto uradi je taj što upravo završena akcija je sveža u glavama drugih ljudi.

Ako vam neko da povratnu informaciju o nečemu što ste uradili pre nekoliko dana, verovatno se neće setiti svih detalja. Štaviše, ljudi imaju tendenciju da modifikuju priče dok ih se prisećaju.

Kako da filtrirate povratnu informaciju [feedback]

Povratne informacije su korisne kada su specifične

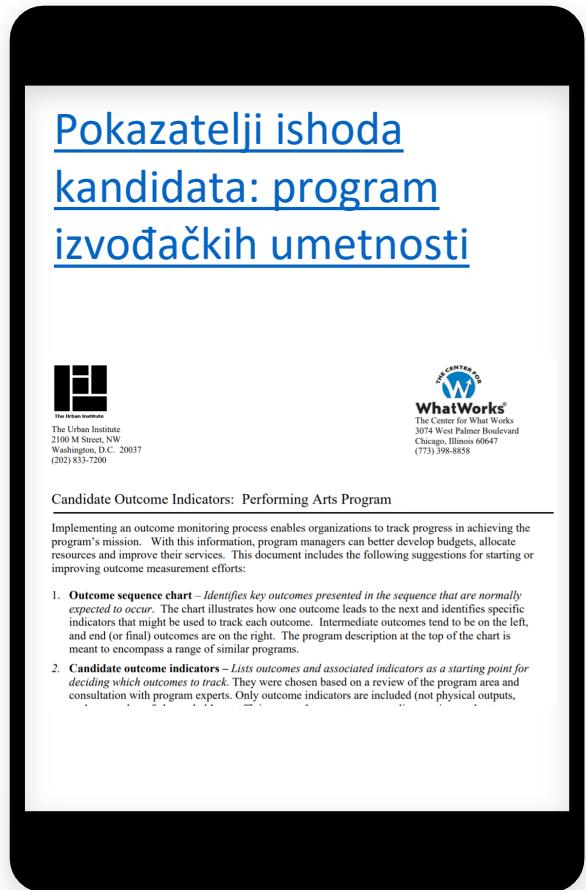
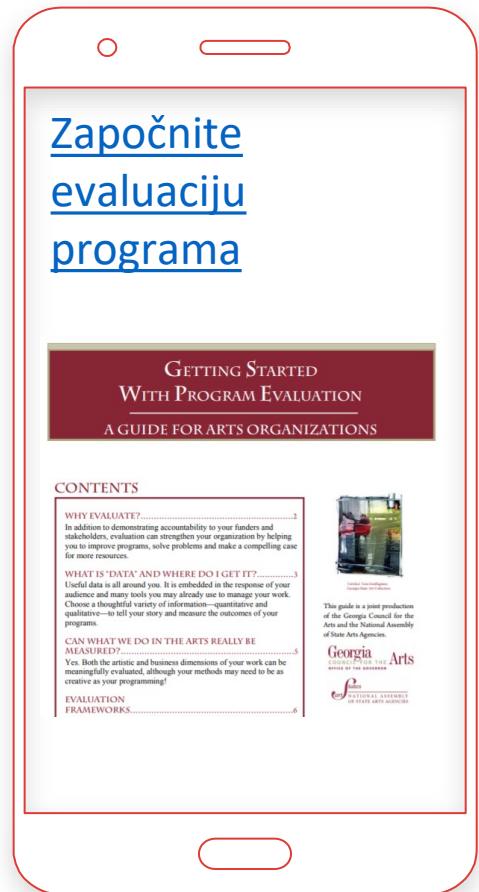
Ako davaoci povratnih informacija daju konkretnе primere, oni mogu biti od pomoći jer ih primalac može jasno razumeti i identifikovati tačke promene. Ako govore uopšteno, to je nejasna povratna informacija i lako se može odbaciti.

Dobijte drugo mišljenje

Ne menjajte nešto samo na osnovu povratnih informacija jedne osobe. Prikupite više mišljenja. Ako vam različiti ljudi govore o istim stvarima, onda je sigurno verovati da postoji prostor za napredak. Povratne informacije su vredne samo ako se radi o tome kako radite stvari, a ne o tome kakva ste osoba.

Dodatna literatura

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Plan rada

Vrednovanje vaših iskustava u izvođačkim umetnostima

1 – Razmilsite o svom iskustvu

Razmislite o svojim prošlim iskustvima u izvođačkim umetnostima: osoblju uključenom u projekte, organizacijama koje učestvuju i publici. Šta je bilo dobro, a šta nije sa svakim od njih?

2 – Lista indikatora

Sada kada ste se prisjetili svojih iskustava, navedite indikatore koji bi se mogli koristiti za procenu uspeha tih iskustava s obzirom na tri pomenute dimenzije. Navedite i izvor podataka za svaki indikator.

3 – Definišite kako da ih примените

Imajući spremne indikatore, odlučite u kojoj fazi iskustava bi bilo relevantnije da ih procenite i ko će biti odgovoran za evaluaciju. Uvek imajte na umu što je radilo u prošlosti, a što ne.

Reference

- Lexico

<https://www.lexico.com>

- (2019). **Glossary: Lifelong learning.** Eurostat.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Lifelong_learning

- Grant, J. (2019). **Art and achievement.** *Philos Stud* 177.

<https://link.springer.com/article/10.1007/s11098-019-01324-x>

- Nassif, S. (2021). **7 reasons why some artists fail in art business.**

<https://www.suzinassif.com/7-reasons-why-some-artists-fail-in-art-business/>

- **Overcoming the fear of failure: A guide for artists.** Emptyeasel.

<https://emptyeasel.com/2009/02/02/overcoming-the-fear-of-failure-a-guide-for-artists/>

- (2021). **Portuguese-American actress Daniela Ruah makes directing debut.** Herald News.

<https://eu.heraldnews.com/story/news/local/ojornal/2021/01/21/portuguese-american-actress-daniela-ruah-makes-directing-debut/6658863002/>

Reference

- Walsh, S. (2020). **How to filter feedback without being defensive.** Sile Walsh.
<https://www.silewalsh.com/articles/how-to-filter-feedback-without-being-defensive>
- Poornima, V. (2016). **How to filter feedback.** Femgineer.
<https://femgineer.com/2016/06/filter-feedback/>
- (2007). **Getting started with program evaluation .** Georgia Council for the Arts / National Assembly of State Arts.
<https://nasaa-arts.org/wp-content/uploads/2017/04/Getting-Started-with-Program-Evaluation.pdf>
- **Candidate outcome indicators: performing arts program.** The Center for What Works.
https://www.urban.org/sites/default/files/2015/04/10/performing_arts.pdf

Stardust

Performing Arts Entrepreneurs

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.